

Kaj je kmetom storiti o volitvi deželnih odbornikov? koga naj izvolijo?

Naš svitli cesar hočejo, kar vam je po Njihovom oklicu od 26. svečana 1861 že znano, da naj v prihodnje vsi stanovi našega carstva pravico imajo govoriti v deželnem in državnem zboru. Vsi kmetje pa med stanovi kratko nikar niste to, kar so pleve med pšenico. Preden so bili rokodelci, obertniki, umetniki in gospôda, je kmet že svoje polje obdeloval; kos kruha, ki ga vsak drugi stan vživa, kmečka ožuljena roka mu ga prideluje; korenina ali podlaga vsem drugim stanovom bil je, in je še kmečki stan. Zatorej, ako bodo drugi stanovi imeli pravico, za-se govoriti, kmetje! jo imate tudi vi, in te pravice si od nikogar izmuzniti ne dajte.

Kdo pa bi utegnil biti o tem dolgih perstov, kdo bi utegnil vam kratiti vaše pravice?

Hitro in pa brez ovinkov bom povedal, le poslušajte: Po mestih kakor tudi po kmetih se najde dovelj tako imenovanih napol-škricov, to je, takih, ki niso ne gospodje ne kmetje, ki so nekdanj v šolo, morda tudi v višje šole hodili ali „študirali“, pa se niso izšolali; „študiranje“ jih je poprej zadržalo, ker so v šoli malo kaj družega delali, kakor hlače gulili, toliko jakši pa po kerčmah onjavili, — odpravljeni nekdanji pisarji, zdaj stranski spisuhji, ki imajo jezik sicer namazan, vesti pa nobene, mazači, ki družega ne umejo ravno veliko, kakor vašim mošnjicam pušati, — dalje sprideni gospodarji in kerčmarji, sosebno taki, ki so jih že na boben djali, taki in enaki so, ki bi radi, da bi jim kmetje vi zopet na noge pomagali. Kaj veljá, da vam se bodo skoraj prisladkali, ali vam se že sladkajo, in vas bodo zagotavljali, kako da vas ljubijo in čutijo vaše žulje, in vam bodo obetali zlate gradove in gore, ako jih izvolite za svoje poslance na deželni zbor.

Take baže ljudje, dragi bratje! so, na ktere dobro pazite. Saj me razumite, zakaj da pravim: pazite! Zakaj, kakô bo on, ki po svoji zanikernosti strada, in oguljeno sukujo nosi, pa vam k dobremu kruhu pomagal? kako on, ki je morda sam nekdanj ubogega kmeta žulil in bi ga zdaj še žulil, ako bi smel, za vaše žulje občutljivo serce imel? kako bo on, ki mu le za vaše, že tako izmolzene mošnjice bije serce, za vaše pravice in ne za svoj dobiček le poganjal se? kako bo on, ki mu morda za Boga nič mar ni, in se ga tudi ne bojí, kako bi se on bal vas ociganiti, ako se dá in je njegovi sebičnosti v uspeh?

Sami dobro razumite, da ne moremo vsi iti v Gradec, Ljubljano, Celjovec, Gorico ali kamor si že bode, na deželni zbor, marveč moramo odbornikov tje poslati, ki nas bodo namestovali, mesto nas tam govorili. — V ta namen vas bode te dni c. k. gospôska sklicala, izvoliti si izmed petsto mož enega moža. Tem, ki bodo pri tej volitvi izmed teh po pet iz petsto odbrani, se bo reklo, da so „volivci“, ker oni bojo še le volili poslanca.

Dragi slovenski bratje! da se tej volitvi nikar ne unikate, ki voliti pravico imate! Nikar ne recite: „naj volijo drugi! kaj se bom še v take reči vtikal?“ Al povem vam, da za vašo kožo vam gré. Se bote vi pošteni umikali, bodo namesto vas pa širokoustni rogovileži svoje baže ljudi izvolili, ki bodo potem na deželnem zboru tudi le za-se govorili, sami za-se pravice, za vas pa verige kovali, sami pečenko jedli, vam pa kosti metali. Kakor si bote postljali, bote ležali.

Čujte dalje!

Od vas izvoljeni volivci se bodo potem odločenega dne in na odločenem kraju sošli in volili odbornike ali poslance za deželni zbor v Gradcu za Štajarsko, v Ljubljani za Kranjsko itd.

Dragi Slovenci! ki bote ali volivce ali pozneje poslance volili — bodite pri volitvi jaki možje! Glejte, da v dan volitve svojih zrajtalov v bokalu ne utopite, da vas

potem kak zvit slepar okanil ne bo. Ne volite ne za „volivca“ ne za „poslanca“ nikogar, ki ga dobro ne poznate, marveč le take, ki slujejo, da so kristjani zdravega zerna, pravični možje, iskreni Slovenci in modre glave, ki so v stanu umeti, kaj se bo na zboru govorilo, pa tudi sami besedo serčno in prav postaviti.

Volivcom pa, ki bodo poslance za deželni zbor volili, bi še to-le prav živo priporočal: Ondi, kjer bodo volitve za deželne zборе, bode gomezelo in šumelo zgoraj imenovanih „škricov“ in „napolškricov“ kakor ôs in seršenov okoli medenih hrusek, in bodo sladko govorili in modrovali, tako da bi mislil, vso modrost, kar je je še Salomonu ostalo, so oni posebali, in vam vmes morda še tega ali unega kmeta, posestnika, gospoda, duhovnika, ki jih za poštene poznate, černili; — toda pazite! Ako njihovim medenim besedam lupino olušite, bote tole jedro našli: „Kmetje! ako mene izvolite, ste jo zadeli!“ Nikar mačka v žakli ne kupovajte; poznati morate poprej človeka. Takih pa, ki Boga in vaš narod ljubijo, in so tudi prebrisane glave za to, si poišite, kakor najbolj veste in znate, in če jih sami ne poznate, pozvedujte po takih, na ktere se zanesete, in ki so po Slovenskem dalje okoli znani, in potem izvolite jih.

Dragi Slovenci! ravnajte se po mojem priprostem nasvetu, in ako Bog dá, bojo srečni deželni zbori.

Iz Štaj.

Volivcom in poslancom na Notranjskim!

Kakošne poslance da bomo volili, na tem je pač zdaj sila veliko ležeče. Premislite silne težave in potrebe, ktere ravno na Notranjskem ljudi tlačijo, nasproti pa, da ravno izvoljenci imajo to važno nalogo v deželnem zboru nasvetovati in se poganjati za občni prid dežele in posebno za okolice, od ktere so izvoljeni. Prevdarite dobro, da je potreba, da poslance pozná vaš kraj, vaše nadloge in potrebe, in ako jih pozná, da ima serce, se pognati za njih odvernitev; preudarite, ali je sam v svoji okolici pravičen in odkritoserčen mož, ali je ljudoljub in domoljub, ali ga ni sram domačega naroda in domačega jezika. Ako je mož unet le takrat, kadar ga kapljica sogreje, tak bo molčal, kadar bo treba govoriti. Nekteri pa utegnejo najboljši možje biti, pa niso zmožni jasno reči in dokazati z gladko besedo, kar si po svoji vesti in dobri volji in pri vsi svoji vednosti želijo. Treba bo veliko govoriti o srenjski postavi, ker pač pravično bi bilo, da bi se več svobodnosti in več oblasti posebno v političnih zadevah županom ali saj nadžupanom dalo, da bo obljubljena samostojnost srenj se uresničila. Vidite velike pomanjkljivosti kmetij in slabi stan zemljiškega gospodarstva na Notranjskem, poglejte pusti Kras itd. vse to je treba zboljšati, pa tudi poznati overe, ki so tega krive. Ako mož ne spozná rane, kako bo zdravila nasvetoval. Bojite se pa sovražnikov svojega naroda, to je tistih, ki slovenščino zaničujejo in se sramujejo svojega maternega jezika; komur ni mar za naš jezik, verjemite mi, takemu tudi mar ni za blagor naše dežele; tak ne ljubi svojega naroda in ni prijatelj Vaš, tak je sebičnik. Zatorej prevdarite volivci in izvoljenci to, da ne bodo naši možje v zboru samo kimovci ali celó nasprotniki blagra naše dežele. Naš svetli cesar nam dobro hočejo, ker so nam take pravice dali se vladanja udeležiti; naša naloga je zdaj, da Krajnci ne zaostanemo za drugimi narodi.

Iz Loža 8. sušca.

Dragotin.

Listi o volitvah za deželne zборе.

Iz Celja. * Madžarji, Horvati in Poljaki imajo svoje plemstvo, Čehi mnogo izobraženih gospodov, ki bodo na deželskih zborih za narodnost si prizadevali. Mi Slovenci, posebno na Štajarju, lahko na perstih naše rodoljube na-